

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin și Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Vîntu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Nicu Șendrea cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii, repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2ra-1011/23
NR. PIGD 2-20120240-01-2ra-19072023)*

Recursuri declarate până la 01 septembrie 2023, temeiurile nu se încadrează în art. 432 alin. (1)-(4) din Codul de procedură civilă. Recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. – G. Stratulat
Curtea de Apel Chișinău, jud. – I. Cotruță, L. Pruteanu, I. Țurcan

19 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin și Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 28 septembrie 2020, Anatolie Vîntu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii, repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică (f. d. 6-13, vol. I).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată Anatolie Vîntu a indicat că la 03 decembrie 2014, de către Procuratura sectorului Râșcani, mun. Chișinău a fost pornit o cauză penală în privința sa, în perioada exercitării funcției de Primar al comunei Boșcana, r-nul Criuleni.

3. A indicat că la 24 februarie 2015, i-au fost efectuate percheziții la domiciliul său, precum și la domiciliul altor persoane.

4. În aceeași zi, au fost efectuate percheziții în birourile Primăriei Boșcana, r-nul Criuleni, și ridicate obiecte importante din sediul instituției.

5. A indicat că procurorul Nicu Șendrea în gestiunea căruia se afla materialul nu i-a înaintat ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuțit, însă la 24 aprilie 2015, i-a înaintat ordonanța de punere sub învinuire, aplicându-i măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi localitatea. Pentru acest motiv, s-a aflat în imposibilitate de a efectua deplasările în scop de serviciu în afara localității.

6. A relevat că prin acțiunile abuzive și ilicite ale procurorului pe caz, i-a fost afectată reputația profesională și imaginea morală în preajma alegerilor locale generale din 14 iunie 2015, fapt care a influențat opinia publică la adoptarea unei atitudini ostile față de acesta.

7. A specificat că mama procurorului, Svetlana Șendrea, care activa în calitate de medic la Oficiul medical Boșcana, divulga acțiunile de urmărire penală ale fiului său, procurorul Nicu Șendrea dispuse împotriva sa și folosindu-și abuziv statutul de medic de familie, îl denigra zilnic fața de pacienții care veneau la consultație, dar nu să audă opinia ei subiectivă agresivă și denigratoare, expusă din considerente plictice, împotriva sa.

8. Prin urmare, examinarea dosarului penal a avut loc după încheierea mandatului de primar al comunei Boșcana, iar alegerea ulterioară în această funcție nu a avut loc, din cauza acțiunilor ilicite ale procurorului Nicu Șendrea și a mamei acestuia.

9. A susținut că prin sentința din 9 ianuarie 2020, menținută de instanța de apel, a fost achitat pe cele 7 învinuiri formulate de către procuror.

10. Cu referire la pretenția de încasare a prejudiciului material, a indicat că aceasta reiese din salariul ratat din cauza absenței de la locul de muncă, din motivul prezentării la ședințele de judecată în primă instanță în cuantum de 1 553,99 de lei, cheltuieli pentru asistență juridică în cuantum de 7 500 de lei, cheltuieli efectuate în legătură cu chemările în primă instanță de 2 250 de lei.

11. La determinarea compensației pentru repararea prejudiciului moral, Anatolie Vîntu a invocat următoarele circumstanțe: învinuirea pe nedrept de comiterea unei infracțiuni grave; aplicarea măsurii preventive de nepărsire a localității în lipsa oricăror probe; învinuirea adusă a avut o rezonanță evidentă în societate, în perioada activității ultimului în calitate de primar; efectuarea în mod tendențios a perchezițiilor, la care au fost ridicate obiecte care au pus în imposibilitate desfășurarea activității administrative; la faza de urmărire penală au fost audiați 44 de martori ai acuzării, fiind denigrat la întruniri publice și discuții particulare pentru a-i submina autoritatea și reputația profesională; discriminarea la alegerile locale din 14 iunie 2015, dar și ulterior când exercita statutul de consilier local în perioada 2015-2019, fiind privit ca un potențial condamnat.

12. A subliniat că examinarea cauzei penale a durat 5 ani, dintre care: 4 ani – în primă instanță și 1 an – în instanța de apel.

13. Circumstanțele descrise supra i-au lezat integritatea psihică, reputația profesională și percepția publică despre activitatea sa sânguincioasă de

primar. În perioada respectivă i s-au accentuat stările de depresie, i-a fost afectată viața personală, nu și-a putut întemeia o familie din cauza puternicului sentiment de nesiguranță și neliniște.

14. În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25 februarie 1998, Codului civil, Codului administrativ și Codului de procedură civilă.

15. La 17 iunie 2021, Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu a depus cerere prin care și-a concretizat cerințele din acțiune, solicitând constatarea încălcării dreptului constituțional a lui Anatolie Vîntu de a nu fi tras ilegal la răspundere penală; încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Anatolie Vîntu a prejudiciului material suportat în cadrul procesului penal în sumă de 11 304 de lei; a prejudiciului moral suportat ca urmare a acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală de atragere la răspundere penală a lui Anatolie Vîntu în sumă de 1 000 000 de lei și a cheltuielilor de judecată (f. d. 98-99-verso, vol. I).

16. Prin încheierea protocolară din 10 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atras în proces calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova (f. d. 95, vol. I).

17. Prin încheierea protocolară din 29 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu a Nicu Șendrea (f. d. 2-3, vol. II).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

18. Prin hotărârea din 19 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Vîntu. S-a constatat încălcarea lui Anatolie Vîntu de a nu fi tras ilegal la răspundere penală. S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Anatolie Vîntu, suma de 11 304 de lei cu titlu de prejudiciului material, 40 000 de lei, cu titlu de prejudiciului moral și 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, cererea de chemare în judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 57, 65-73, vol. II).

19. Întru argumentarea soluției adoptate, instanța de fond a reținut că, în circumstanțele speței, că Anatolie Vîntu a fost pus sub învinuire la data de 24 aprilie 2015, în temeiul art. 328 alin.(3) lit. b), d) din Codul penal, i-a fost aplicată măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi localitatea pe un termen de 30 de zile (f. d. 174-174-verso, vol. I), iar, prin sentința Judecătorei Criuleni din data de 09 ianuarie 2019 (f. d. 14-30-verso, vol. I), menținută prin decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, Anatolie Vîntu a fost achitat, pe motiv că fapta nu întunește elementele infracțiunii (f. d. 31-46, vol. I).

20. În atare ordine de idei, instanța de fond a constatat că, Anatolie Vîntu dispune de dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, așa cum prin decizia definitivă și irevocabilă a Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2020, a fost menținută sentința din 09 ianuarie 2019 de achitare a lui Anatolie Vîntu pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

21. Cu referire la pretenția de reparare a prejudiciului material suportat pe perioada examinării dosarului penal de învinuire a lui Anatolie Vîntu, în comiterea infracțiunii prevăzută la art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură penală, instanța de fond a constatat temeinicia acesteia.

22. Or, pentru prezentarea reclamantului în ședința de judecată a absentat forțat de la muncă fiindu-i cauzat un prejudiciu material format din ($\frac{1}{2}$ din ziua de muncă din 22 martie 2016 = 78,40 lei, $\frac{1}{2}$ din ziua de muncă din 29 martie 2016 = 78,40 lei, $\frac{1}{2}$ din salariul de muncă pentru ziua de 04 aprilie 2016 = 82,14 lei, $\frac{1}{2}$ pentru ziua de muncă din 07 aprilie 2016 = 82,14 lei, $\frac{1}{2}$ din ziua de muncă = 86,25 lei, $\frac{1}{2}$ pentru ziua de muncă din 16 mai 2016 = 86,25 lei, salariul integral pentru ziua de muncă din 27 septembrie 2017 = 164, 28 lei, salariul integral pentru ziua de muncă din 08 decembrie 2017= 172,50 lei, salariul integral pentru ziua de muncă din 09 noiembrie 2018 = 163,63 lei, salariul integral pentru ziua de muncă din 07 decembrie 2018 =280 lei, salariul integral pentru ziua de muncă din 09 ianuarie 2019 = 280 lei) în cuantum de 1 553,99 lei. Fapt ce se confirmă prin ordinele cu privire la acordarea concediului neplătit domnului Anatolie Vîntu (f. d. 47-56, vol. I).

23. Și astfel prejudiciul material solicitat de reclamant a fost probat prin acte care confirmă absența de la muncă a reclamantului și tarifele aplicabile

pentru fiecare zi absentă, ordine de acordare a concediului neplătit, bonuri de plată, precum și deplasarea avocatului la ședințele de judecată.

24. Totodată, în cadrul examinării cauzei penale, reclamantul Anatolie Vîntu a beneficiat de asistență juridică calificată, fapt ce se denotă din: contractul de asistență juridică nr.10 din 18 ianuarie 2016 încheiat cu Cristina Iachimov, stabilind un onorariu de 5 000 de lei (f. d. 58-59, vol. I) și contractul de asistență juridică nr.36 din 4 aprilie 2019 încheiat cu Iachimov Cristina cu onorariu de 2 500 de lei (f. d. 60-61, vol. I), precum și bonul de plată XL nr. 553334 din 18 ianuarie 2016 cu suma de 800 de lei, bonul de plată PL nr. 502735 din 03 aprilie 2019 cu suma de 4 200 de lei, bonul de plată XL nr. 502736 din 03 aprilie 2019 cu suma de 500 de lei bonul de plată XL nr. 502918 din 13 iulie 2020 cu suma de 2 000 de lei (f. d. 2-5, vol. I). Plata transportului avocatului a câte 150 de lei pentru cele 15 ședințe de judecată pentru care avocatul a fost necesară deplasarea sa, fapt confirmat prin borderoul de calcul întocmit de avocatul Cristina Iachimov (f. d. 62, vol. I).

25. Astfel, instanța de judecată a reținut că reclamantul pentru o perioadă de 5 ani a fost impus să își probeze nevinovăția în fața organului de urmărire penală, organelor procuraturii și instanțelor judecătorești, față de care a fost aplicată și o măsură preventivă cu privire la obligarea de a nu părăsi localitatea și fiind în imposibilitate de a-și onora obligațiile pe care le avea în calitate de primar.

26. Cu referire la pretenția de reparare a prejudiciului moral cauzat lui Anatolie Vîntu, instanța de fond a ținut cont de următoarele aspecte: integritatea psihică, reputația profesională și percepția publică despre activitatea sa de primar, învinuirea adusă a avut o rezonanță evidentă în societate, i-a fost afectată viața personală, sentimentul de nesiguranță și neliniște.

27. În această ordine de idei, prin intentarea cauzei penale în privința reclamantului, ultimului i s-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale, inclusiv dreptului la viața sa privată, pe care le-a suportat în urma acțiunilor organului de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor de judecată. Suferințele psihice provocate de situația creată i-au cauzat consecințe determinate de stări de depresie, de anxietatea, prin pierderea încrederii în oameni și alți factori care derivă suferințele morale.

28. Instanța de judecată a apreciat suma solicitată pentru repararea prejudiciului moral cauzat în mărime de 1 000 000 de lei, ca fiind una excesivă.

29. Prin urmare, instanța de judecată a considerat necesar de a admite parțial pretenția privind repararea prejudiciului moral în mărime de 40 000 lei, sumă ce reprezintă un quantum rezonabil, echitabil și proporțional gravității faptelor și circumstanțelor cauzei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

30. La 25 ianuarie 2022, Anatolie Vîntu a declarat apel nemotivat (f. d. 59-60, vol. II) împotriva hotărârii din 19 ianuarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, iar la 11 iulie 2022, a prezentat apelul motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 40 000 de lei, ca fiind neîntemeiată. Emiterea în partea casată, a unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă încasarea din contul intimatului a prejudiciului moral în quantum majorat de 1 000 000 de lei și a cheltuielilor de judecată, suportate pentru examinarea prezentei cauze în instanța de apel, în cunatum de 3 000 de lei (f. d. 93-98, vol. II).

31. La 10 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice, intervenientul accesoriu Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin a declarat apel nemotivat (f. d. 63-64, vol. II) împotriva hotărârii din 19 ianuarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, iar la 22 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, a prezentat apelul motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin acțiunea să fie respinsă, ca neîntemeiată (f. d. 89-91-verso, vol. II).

32. La 01 iulie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat apel incident împotriva hotărârii din 19 ianuarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă (f. d. 82-87, vol. II).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

33. Prin decizia din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat Anatolie Vîntu, s-a respins apelul declarat de Nicu Șendrea și apelul incident declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a modificat hotărârea din 19 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Vîntu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală, Nicu Șendrea cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii, repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de asistență juridică, prin majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Anatole Vîntu de la 40 000 de lei la 100 000 (o sută mii) lei. În rest hotărârea din 19 ianuarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a menținut fără modificări (f. d. 111, 112-123, vol. II).

34. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, prin prisma normelor de drept și a situației de fapt constatată în speța dedusă judecătii, instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a conchis că Anatolie Vîntu este subiect al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și că acesta este îndreptățit să solicite compensarea prejudiciului material și moral cauzat, deoarece Anatolie Vîntu a fost pus sub învinuire la data de 24 aprilie 2015, în temeiul art. 328 alin. (3) lit. b), d) din Codul penal, i-a fost aplicată măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi localitatea, iar prin sentința Judecătoriei Criuleni din data de 09 ianuarie 2019, menținută prin decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, Anatolie Vîntu a fost achitat, pe motiv că fapta nu întunește elementele infracțiunii.

35. Or, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penale, în condițiile normei de drept enunțate supra, este necesară achitarea persoanei, condiție legală întrunită în prezenta speță, motiv pentru care instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată cerința privind încasarea prejudiciului material în sumă de 11 304 de lei (salariul ratat din cauza absenței de la locul de muncă - 15 553,99 de lei, cheltuieli pentru asistență juridică - 7 500 de lei, cheltuieli efectuate în legătură cu chemările în instanță – 2 250 de lei), motiv pentru care menține hotărârea primei instanțe în această parte.

36. Cu referire la cerința de încasare a prejudiciului moral în sumă de 1

000 000 de lei, instanța de apel a constatat că instanța de fond corect a reținut că acesta este reparabil în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, dar cuantumul acestuia este vădit disproporțional încălcărilor constatate și nici nu corepund jurisprudenței Curții Supreme de Justiție.

37. Prin urmare, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel a luat în considerare principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, gravitatea infracțiunilor de care a fost învinuit reclamantul apelant, statutul social al persoanei (primar) și a considerat rezonabil modificarea cuantumului prejudiciului moral de la 40 000 de lei la 100 000 de lei, care constituie o satisfacție echitabilă.

38. Or, suma de 1 milion pretinsă de reclamantul apelant cu titlu de despăgubire morală și suma de 40 000 de lei acordată de către instanța de fond reclamantului cu titlu de prejudiciu moral pentru acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală sunt vădit disproporționate încălcării constatate, în plus nu corespund jurisprudenței Curții Supreme de Justiție.

39. Prin încheierea din 30 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a corectat eroarea materială din decizia din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin înlocuirea sintagmei din „03 septembrie 2014” în „03 decembrie 2014” (f. d. 130-133, vol. II).

40. Prin decizia suplimentară din 13 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea depusă de Anatolie Vîntu. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Anatole Vîntu cheltuielile de asistență juridică suportate în instanța de apel în mărime de 3 000 de lei (f. d. 140, 141-147, vol. II).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

41. La 31 mai 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs, iar la 09 august 2023 a declarat recurs suplimentar împotriva deciziei din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi, prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată (f. d. 151-156, 180-184, vol. II).

42. La 17 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei decizii noi, prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată (f. d. 161-164, vol. II).

43. La 18 iulie 2023, Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu a declarat recurs împotriva deciziei din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, modificarea deciziei instanței de apel, în partea încasării prejudiciului moral în mărime de 100 000 de lei din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Anatolie Vîntu, în sensul majorării la suma de 1 milion de lei (f. d. 161-164, vol. II).

44. La 25 iulie 2023, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale, Nicu Șendrea și Anatolie Vîntu a fost expediată copia recursurilor declarate de Anatolie Vîntu, Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Nicu Șendrea, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 178).

SOLICITAREA RECURENTULUI Ministerul Justiției al Republicii Moldova

45. În motivarea recursului, recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a invocat prevederile art.432 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), și anume încălcarea nomelor de drept material sau aplicarea eronată a acestora, în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea, sau a dat o apreciere arbitrară a probelor.

SOLICITAREA RECURENTUL Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin,

46. În motivarea recursului, recurentul Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin a indicat că atât instanța de fond cât și instanța de apel nu a elucidate pe deplin circumstanțele cauzei, nu au dat o apreciere corectă a probelor administrate în cadrul examinării cauzei, cât și au încălcat prevederile art.432 alin. (2) lit. a), c) și d) din Codul de procedură civilă.

SOLICITAREA RECURENTUL Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu

47. În motivarea recursului, recurentul Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu a invocat prevederile art.432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023), Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consider că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”.

47.1. Totodată, în motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

48. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

49. Completul de judecată conchide că recurenții s-a conformat prevederilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă și a depus în termen recursurile, or, copia deciziei motivate, a încheierii din 30 mai 2023 și a deciziei suplimentare motivate au fost expediată, la 06 iulie 2023, și respective 07 iulie 2023 la adresa electronică a Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin și Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu, fapt ce se confirmă extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 126, 134, 148, vol. II), iar cererile de recurs au fost depuse la 31 mai 2023, 17 iulie 2023, 18 iulie 2023 și 09 august 2023 (f. d. 151-156, 161-164, 166-167-verso, 180-184, vol. II).

50. La 25 iulie 2023, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Nicu Șendrea și Anatolie Vîntu a fost expediată copia recursurilor declarate de Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marina Postu, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se

confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 178, vol. II).

51. La 26 august 2023, prin intermediul poștei electronice, Anatolie Vîntu a depus referință la recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și intervenientul accesoriu Nicu Șendrea, solicitând respingerea recursurilor ca fiind inadmisibile (f. d. 186-188, vol. II).

52. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și intervenientul accesoriu Nicu Șendrea nu au făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

53. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în redacția până la 01 septembrie 2023):

„Cererea de recurs se consider inadmisibilă în cazul în care:a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432alin. (2), (3) și (4).”

54. Art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă (în redacția până la 01 septembrie 2023):

„(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consider că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la process căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consider că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

55. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

56. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

57. Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

58. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin și Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu, împotriva deciziei din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

59. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs), enunțate la pct. 54 din prezenta încheiere.

60. Verificând motivele de casare, invocate în recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin și Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu cad sub incidența temeiurilor prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul

de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

61. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

62. Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

63. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin și Anotolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu, conțin obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

64. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului presupune nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

65. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

66. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a aprecia recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin și Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu, ca fiind inadmisibile.

67. Ținând cont de cele expuse *supra*, în temeiul art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Nicu Șendrea, reprezentat de avocatul Anatol Turchin și Anatolie Vîntu, reprezentat de avocatul Marin Postu, împotriva deciziei din 21 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni